

**A magyar forradalom és szabadságharc 50. évfordulója
alkalmából tartott beszéd
Budapest, 2006. október 22.**

Ahogy elhangzott

Tisztelt Ünneplők!

Sólyom Köztársasági Elnök úr, engedje meg, hogy megköszönjem a megtisztelő meghívást erre a rendezvényre, amelyen a magyar és nem kevésbé az európai történelem jelentős eseményét méltatjuk, és ahol szót kaphatok.

A diktatúra és az idegen uralom ellen folytatott 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 50. évfordulóján emlékezünk – a demokráciáért és szabadságért folytatott forradalom évfordulóján.

Hölgyeim és Uraim!

A 20. század a dinamikus és drámai változások százada volt, amely a társadalom számtalan területén hozott jelentős fejlődést és pozitív változásokat. De hozott két világháborút is addig soha nem látott számú áldozattal, a barbárságig fajuló embertelenséggel, Hitler és Sztálin bűneivel, a holokauszttal és más sötét órák árnyaival.

A 20. század közepén, Hitler bukása és a szövetséges hatalmak győzelme után létrejött Európa megosztottsága.

Közép-Európa nyugati része számára az 1945. év valódi felszabadulást hozott. Németország kettéoszlott. Ausztria kivételes helyzetben volt.

Ugyanakkor a Vörös Hadsereg befolyási övezetében a háború tragédiáját a sztálinizmus diktatúrája követte.

Véleményem szerint Hitler és Sztálin személyét nem lehet egyszerűen összehasonlítani, ám a totalitárius rendszerek belső logikájában rémisztő párhuzamok tapasztalhatók Hitler és Sztálin között. Hannah Arendt, akinek a 100. születésnapját idén ünnepeljük, „A totalitarizmus gyökerei“ című nagy munkájában mély tudományos alaposággal dolgozta ki e két totalitárius rendszer lényegét és párhuzamait.

Tisztelt ünneplő közönség!

Sztálin halála 1953 márciusában történelmi dátum volt, és Magyarországon is a remény sugarát csillantotta fel. Csak erősítette ezeket a reményeket az osztrák államszerződés és több lengyelországi esemény. A magyar nép nagyobb szabadságot, több demokráciát akart, és a szovjet megszállás végét várta. A magyar nép szabadság iránti vágya – amire az akkori hatalmak először bizonytalansággal, őszintétlenséggel és ellentmondásosan

reagáltak – az első spontán tiltakozásokból és tüntetésekből nagyon rövid idő alatt hatalmas mozgalommá fejlődött, ami a régi rendszert alapjaiban rengette meg. A Sztálin-szobor ledöntése Budapesten sokkal több volt, mint pusztán szimbolikus tett.

Az események további sora ismert, és nem szükséges, hogy külön bemutassam: Előbb a nagy remények, a határtalan öröm és hit, hogy a dolognak jó vége lesz.

Utóbb a katonai intervenció sokkja, amelynek célja a forradalom leverése volt.

A páncélkommunizmus brutalitásának sokkja.

Amit én ehhez hozzá tudok fűzni, az a bennem élő erős, személyes emlék az 1956-os magyarországi eseményekről, és az, hogy a nemzetközi közösség milyen nagy mértékben vett részt e szomszédos ország eseményeiben.

Még ma is büszke vagyok arra, hogy akkor spontán módon megnyílt az osztrák államhatár, amin keresztül majd 200.000 ember menekülhetett Magyarországról a szabadságba.

Egy dolog azonban biztos: A forradalom és a szabadságharc egyértelműen nem volt hiába. Igazolta a magyar nép bátorságát és szabadságszeretetét. Az 1956-os katonai győztesek végül morális veszteseknek bizonyultak.

Hiszen amit 1956-ban még véráldozat mellett vertek le, az 1989-ben már feltartóztathatatlan volt, és békés úton vált elérhetővé. A demokrácia végül mégis erősebb volt, mint a diktatúra.

Ma, 50 évvel 1956 októbere után Magyarország az európai család egyenjogú, megbecsült tagja.

Ehhez szeretnék személyesen gratulálni, és ehhez egész Európa gratulál.

Köztársasági Elnök Úr!

Végezetül felmerül a kérdés, hogy tanulhatunk-e a történelemből, és ha igen, mit. Meggyőződésem, hogy 1945. után Ausztria pozitív fejlődését többek között az tette lehetővé, hogy levontuk a múltbeli téves lépések bizonyos tanulságait.

Ezek közé a tanulságok közé tartozik például az a felismerés, hogy egy demokráciában a politikai ellenfél nem ellenség.

Egyik párt sincs a kizárólagos igazság birtokában. Egyik sem tévedhetetlen.

A jó és a rossz közötti határ nem a demokratikus pártok között húzódik, amelyek közül az egyik csak jó, a másik kivétel nélkül rossz, hanem az egyes emberek között, sőt talán néha egy-egy emberen belül is megtaláljuk ezt a határt.

A pártok fontosak, de az ország még fontosabb!

Hölgyeim és Uraim!

Európa ezekben a napokban nagy tisztelettel és elismeréssel adózik Magyarországnak és a magyar nép szabadság iránti szeretetének.

Ebben a szellemben tisztelettel hajtok fejet az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc áldozatai előtt, és kívánok a magyar nemzetnek és mindnyájunknak jó, békés és közös jövőt.

Köszönöm a figyelmüket.